

Regjeringens erklæring, Stortinget tirsdag 13. mai 1986.

Arbeiderpartiet har som den største gruppen i Stortinget påtatt seg regjeringsansvaret, da det etter regjeringen Willochs avgang ikke viste seg mulig å få dannet en regjering med et flertall bak seg i Stortinget.

Norge er nå inne i den alvorligste økonomiske krisesituasjon på mange år. Landet står overfor dyptgripende problemer med sterk svekkelse av utenriksøkonomien og et forbruksnivå vi som nasjon ikke har dekning for. Problemene har vært økende særlig det siste året, og ble forsterket av det dramatiske fallet i oljeprisene.

Det er en nasjonal oppgave å bringe landets økonomi på fote igjen. De utfordringer vi står overfor må møtes med tiltak som løser de mest presserende problemer og som peker mot ny økonomisk framgang for landet. Situasjonen stiller store krav til alle. Regjeringen har tillit til at det norske folk vil se alvorret, slik at vi i fellesskap kan mestre utfordringene.

Situasjonen krever omfattende reformer som leder til bedre utnyttelse av landets menneskelige og materielle ressurser, og som gir en mer rettferdig fordeling av goder og byrder. Regjeringen kan i den nærmeste tiden bare gå inn for å øke de offentlige utgifter på helt spesielt prioriterte områder.

Regjeringen vil utforme en politikk som kan få bred støtte i det norske folk. Utgangspunktet for Regjeringen er Arbeiderpartiets arbeidsprogram, Arbeiderpartiets merknader og fellesmerknadene til Langtidsprogrammet for 1986-89. Regjeringen vil søke et nært samarbeid med gruppene i Stortinget og med organisasjonene i arbeids- og næringslivet.

Regjeringen vil føre videre hovedlinjene i norsk utenriks- og sikkerhetspolitikk. Det vil bli lagt vekt på de retningslinjer som er trukket opp i den felles innstilling S. nr. 225 (1983-84) om sikkerhet og nedrustning. Regjeringen vil bygge på samarbeidet i NATO og solidariteten mellom Vest-Europa og Nord-Amerika. Den vil arbeide for at prinsippet om sikkerhet i fellesskap får større gjennomslag i Øst-Vestforholdet. Regjeringen vil arbeide aktivt for avspenning og nedrustning og for et bredest mulig samarbeid over Øst-Vestskillet i Europa. Den vil legge vekt på å opprettholde et godt og korrekt forhold til Sovjetunionen.

Norge skal gjennom et aktivt internasjonalt engasjement yte sitt bidrag til å overvinne krisen i det internasjonale samarbeidet og verne om menneskerettighetene. Regjeringen vil bidra til å løse FN's politiske og finansielle krise med sikte på å gjøre den til en mer effektiv global samarbeidsorganisasjon.

Regjeringen vil arbeide aktivt for å finne nye åpninger i Nord-Sør-dialogen, og for å bedre utviklingslandenes muligheter i internasjonalt økonomisk samkvem. Norsk utviklingshjelp vil bli opprettholdt på et høyt nivå. Regjeringen vil gå inn for utvidede sanksjoner for å motarbeide raseskillepolitikken i Sør-Afrika.

Regjeringen vil arbeide for å styrke samarbeidet i Norden og i Vest-Europa, politisk, økonomisk og kulturelt. Samarbeidet mellom EFTA- og EF-landene må bygges videre ut. Regjeringen vil fortsette å styrke Norges egne forbindelser med EF-landene både på det økonomiske, teknologiske og utenrikspolitiske området.

Dersom OPEC-landene blir enige om tiltak som kan stabilisere oljeprisene på et rimelig nivå, vil Regjeringen bidra til en slik prisstabilisering, som igjen kan sikre tilførsler av olje og gass i fremtiden.

Vern av Norges sikkerhet skal omfatte et sterkt forsvar. For å sikre forsvarsevnen må det legges stor vekt på en effektiv bruk av ressursene. Norges base- og atomvåpenpolitikk skal håndheves fast og konsekvent. Samtidig vil Regjeringen videreføre arbeidet med å sikre en beredskap som setter oss i stand til å motta hjelp, forebygge og motstå angrep mot norsk område. Regjeringen vil arbeide for en atomvåpenfri sone i nordisk område som en del av arbeidet for å bygge ned atomvåpnene i en bredere europeisk sammenheng.

Verdens befolkning er stilt overfor store trusler mot vårt felles miljø. Regjeringen vil derfor styrke det internasjonale miljøarbeidet, også som en viktig del av bistandspolitikken. Regjeringen vil støtte arbeidet for bedre internasjonale avtaler som kan øke sikkerheten ved bruk av kjernekraft og fastlegge bindende varslingsprosedyrer. Beredskapen mot radioaktivt nedfall vil bli styrket og samordnet. Regjeringen vil ikke planlegge utbygging av kjernekraftverk i Norge.

Den videre forvaltning og utbygging av gjenværende vassdrag vil skje innenfor rammen av en samlet plan. Regjeringen vil arbeide for energiøkonomisering og bruk av alternative energikilder. Regjeringen vil arbeide aktivt for å begrense og motvirke miljøforurensningene og utarbeide en egen handlingsplan for økt innsats i naturvernarbeidet.

Regjeringens første og mest presserende oppgave vil være å gripe tak i de store utfordringer vi står overfor i norsk økonomi. Utenriksøkonomien var sterkt svekket allerede før fallet i oljeprisene. Det er et for sterkt press i store deler av norsk økonomi. Vår svekkede konkurranseevne tilsier en langt mer dempet vekst i det private forbruket. Utsiktene til fortsatt lave oljepriser har forsterket problemene på en dramatisk måte.

Den betydelige ubalansen i norsk økonomi har siden høsten 1985 ført til en omfattende spekulasjon mot den norske krone. Søndag 11. mai besluttet Regjeringen derfor i samråd med Norges Bank å skrive ned kronen. De økonomiske tiltak som Regjeringen vil foreslå for Stortinget vil være

tilpasset en lavere kroneverdi og være innrettet på at nedskrivningen skal få en varig og positiv virkning på vår samlede økonomi. Nedskrivningen må følges opp med omfattende tiltak for at den skal få den tilsiktede virkning. Alt i alt er det nødvendig med kraftige innstramninger i den økonomiske politikken.

Arbeid for alle er et hovedmål for Regjeringen. I den vanskelige situasjon landet er i vil det bli en mer krevende oppgave enn før å sikre full sysselsetting. Regjeringen vil sette inn kraftige tiltak raskt, for å sikre vår økonomiske handlefrihet. Innstramningen skal skje på en måte som ikke rammer sysselsettingen og våre sosiale ordninger.

Det er nødvendig med en bedre balanse mellom privat og offentlig forbruk. Regjeringen vil derfor særlig stramme inn overfor privat forbruk. Regjeringen vil fremme forslag som gir en mer rettferdig fordeling, slik at de som har best økonomi bærer de største byrdene.

Regjeringen vil arbeide for en omfattende skatterreform. Skattesystemet må utformes slik at det fremmer vekst, produksjon og sysselsetting, sikrer fellesforbruket og bidrar til å skape en bedre fordeling. Regjeringen legger vekt på at skattesystemet skal føre til en reell utjamning av levekårene. Folketrygdens økonomi må sikres.

En rettferdig fordelingspolitikk er nødvendig for å bedre samarbeidet mellom organisasjonene i arbeidslivet og myndighetene om pris- og inntektsdannelsen. Regjeringen vil føre

en politikk som gjør det naturlig for alle grupper å vise samfunnssolidaritet når inntektskrav settes fram. Det er Regjeringens forutsetning at det ikke gis kompensasjon for devalueringen i de pågående og kommende inntektsforhandlingene.

Regjeringen vil føre en aktiv nærings- og distriktpolitikk. Industridepartementet vil bli omdannet til et industri- og næringsdepartement. Det konkurranseutsatte næringsliv må styrkes slik at det skapes vesentlig større inntekter i tillegg til oljen. Regjeringen vil foreslå tiltak slik at det legges større vekt på fornyelse, forskning og utvikling i næringslivet. Regjeringen vil oppmuntre til langsiktige investeringer i ny næringsvirksomhet, og treffe tiltak for å motvirke spekulasjon.

Regjeringen vil legge sterk vekt på at det skapes bedre balanse i utviklingen av de ulike landsdeler. Det vil bli foreslått tiltak for å stimulere veksten i distriktene, og for å sikre befolkningen i alle deler av landet et tilfredsstillende offentlig service-tilbud. Regjeringen vil legge særlig vekt på å utvikle tiltak for å bedre sysselsettingsmulighetene for kvinnene i distriktene. Det vil også bli ført en samferdsels-, landbruks- og fiskeripolitikk som bidrar til å sikre bosettingen i alle deler av landet.

Regjeringen vil arbeide for økt likestilling mellom kvinner og menn. En videreutvikling og utdyping av velferdssamfunnet er en forutsetning for reell likestilling. Oppdelingen av arbeidsmarkedet i kvinnedominerte og mannsdominerte områder må brytes.

Regjeringen vil legge vekt på at samfunnets tjenestetilbud bedre kan tilpasses familienes behov. Barn og ungdoms oppvekstkår skal trygges. Regjeringen vil understreke all ungdoms rett til utdanning og arbeid.

Regjeringen ser en moderne, effektiv og brukervennlig offentlig sektor som en hjørnestein i vårt velferdssamfunn. Regjeringen vil derfor gi den offentlige sektor viktige oppgaver og vilkår for å løse dem.

Lik rett til helsetjenester kan bare sikres ved at samfunnet har det overordnede ansvaret for helsetilbudene. Regjeringen vil bedre den offentlige helsetjenestens kapasitet og kvalitet og dermed demme opp for privatiseringen av helsetilbudene. Regjeringen vil sørge for en vesentlig bedre fordeling av helsepersonell i landet. Helsesektoren skal gis vekst, men det blir likevel nødvendig med en streng prioritering. Regjeringen vil satse på å gjøre helsetjenester mer effektiv, bl.a. ved enklere styringsformer, bedre samarbeid over faggrensene og mellom fylkene.

Folketrygdmidler til helseformål vil som en hovedregel bare bli brukt innenfor rammen av offentlige helseplaner.

Regjeringen vil sikre grunnleggende rettigheter for det voksende antall eldre mennesker. Regjeringen vil gjennom en bredt anlagt eldrepolitikk bruke de eldres erfaringer og arbeidskraft for å styrke vår samlede velferd. De eldre skal ha krav på omsorg og pleie, men også ansvar og deltakelse

Regjeringen vil gi høy prioritet til utdanning og forskning. En høy kvalitet i utdanningssystemet og muligheter for livslang læring er en forutsetning for at alle skal få en utdanning som passer til deres evner og interesser. Økt innsats i utdanning og forskning er en nødvendig investering for å skape vekst i norsk næringsliv. Forskningen skal også bidra til innsikt om hvordan samfunnet virker og hvilke utfordringer landet står overfor. En sterk satsing på disse sektorene vil styrke vår nasjonale identitet og kulturarv, og gi impulser fra det internasjonale samfunn.

Regjeringen vil føre en aktiv politikk for å sikre et uavhengig og variert kulturliv. Det vil bli ført en mediepolitikk som sikrer mangfold og ytringsmuligheter. I arbeidet for utbyggingen av et nytt fjernsynstilbud, skal NRK få et særlig ansvar for riksdekkende sendinger.

Regjeringen vil gi Kirken og trossamfunnene gode arbeidsmuligheter, bevare Kirken som en folkekirke og styrke den lokale virksomheten.

I det norske samfunns historie og tradisjoner, i vårt menneskesyn og moral ligger forutsetningene for å binde sammen en økonomisk og kulturell målsetting som bygger på nestekjærlighet, solidaritet og enkeltmenneskets ukrenkelighet. Regjeringen vil styrke rettssikkerheten, respekten for enkeltmenneskets frihet, og arbeide for å skape like muligheter for alle. Den grunnleggende tryggheten som velferds-samfunnet gir, er en forutsetning for enkeltmenneskets frihet. Regjeringen vil på et slikt grunnlag forbedre velferdssamfunnet.

Gjennom felles innsats kan vi løse våre felles problemer på en måte som både styrker landet og fremmer samhørigheten mellom menneskene, som utvider mulighetene og utdyper friheten for den enkelte.

Regjeringen ønsker et åpent og saklig samarbeid med gruppene i Stortinget om løsningen av våre viktige oppgaver.